

ELS FESTIVALS MUSICALS CATALANS

Sense cap mena de dubte, els festivals musicals catalans aporten innovació artística i social, connecten des de l'emoció i, els que tenen un vessant de compromís social, fomenten el sentit crític i estableixen un pacte amb els reptes compartits. Elements presents en el decàleg mūtāre sobre cultura i transformació social.

Catalunya és terra de festivals. O, com a mínim, aquesta és la conclusió a què es pot arribar veient el calendari de festivals catalans. N'hi ha de tota mena i, entre ells, els musicals tenen una rellevància especial, tant pel que fa a la seva història com a la quantitat d'espectadors que mouen.

Un informe de la Generalitat de Catalunya del 2015 afirmava que hi havia més de 360 festivals de música (és a dir, que de mitjana podríem estar tot un any visitant un festival cada dia sense repetir-los), calculava que globalment tenien un pressupost de 60 milions d'euros i que movien més d'un milió i mig d'espectadors. Comparat amb altres països europeus, Catalunya queda per sobre de la mitjana de festivals en deu dels dotze mesos de l'any i només una mica per sota juny i juliol. L'informe situava el Primavera Sound com el festival amb més espectadors, més de 200.000. Entre els certàmens catalans, també destaca el Festival de Cap Roig, que té lloc a Calella de Palafrugell des del 2001, i que el 2007 va ser considerat el segon millor festival d'estiu del món pel diari britànic *The Independent*, només precedit pel Sacred Music Festival de Fes i just per davant del Festival of Arts de Mont-real.

No obstant això, l'última edició de *L'Anuari de la Música*, elaborada pel Grup Enderrock amb dades del 2018, indicava un cert esgotament dels festivals com a fórmula, especialment entre el públic d'entre vint i vint-i-quatre anys i entre les dones, un públic amb menys tendència a participar en festivals musicals que els homes.

No hi ha un sol model de festival. Amb aquest nom s'anuncien trobades musicals d'una sola nit (Canet Rock), de diverses nits consecutives (Sónar, Primavera Sound) o concerts repartits al llarg de diverses setmanes o mesos (Festival del Mil·lenni, BarnaSants, Tradicionàrius).

La història dels festivals de música a Catalunya és indissociable de la història de l'oferta musical. Els primers festivals van ser de música clàssica i a poc a poc es van anar obrint a altres gèneres, començant pel jazz. El cas més paradigmàtic és el del Festival de la Porta Ferrada de Sant Feliu de Guíxols, el més antic dels que es fan actualment a Catalunya. Els primers concerts de què tenim constància són del 1959 i es feien davant de la Porta Ferrada del Monestir de Sant Feliu de Guíxols, d'estil romànic i construïda entre el segle X i el segle XII. El seu exemple va ser copiat per altres poblacions que van aprofitar conjunts arquitectònics i esculturals com a teló de fons dels festivals.

Al principi va ser la música clàssica i a poc a poc es van anar obrint a altres estils. El Festival de Jazz de Barcelona (des del 1966), el Festival de Jazz de Terrassa (des del 1982, però vinculat a un local històric que programava jazz des dels anys cinquanta) i el de Blues de Cerdanyola (des del 1987) van ser pioners al país en els seus gèneres, mentre que el Festival Internacional de Música Tradicional i Popular (FIMPT) de Vilanova i la Geltrú, que se celebra des del 1981, va marcar el camí de les trobades de folk. De mica en mica, alguns dels festivals que havien començat programant només música clàssica, també es van obrir a altres estils i avui són un exemple de la diversitat de l'oferta musical.

Sovint, els festivals de música popular són un espai on l'experiència musical es complementa amb una altra de vital prou important: són espais de llibertat. Això no era ben vist a la Catalunya sota el règim franquista. Malgrat tot, es considera que el primer festival a l'aire lliure de música no clàssica que va tenir lloc a

Primera edició del Calella
Càmping Rock, 1977.
© Ferran Sendra.

l'Estat espanyol va ser el que el Grup de Folk va protagonitzar el 23 de maig de 1968 al parc de la Ciutadella de Barcelona. Aquell dia es recorda també per una gran presència de la policia armada, que va encerclar escenari i espectadors.

L'exemple del Festival Folk de la Ciutadella va permetre el sorgiment d'altres iniciatives similars; algunes van ser tallades d'arrel amb prohibicions i censura abans que tinguessin lloc. Altres van aconseguir situar-se fins a esdevenir referencials. És el cas de les Sis Hores de Cançó de Canet de Mar. Organitzades en un primer moment pel grup de Pioners de l'agrupament escolta local, van tenir lloc en aquesta població entre el 1971 i el 1978 i van congrega el bo i millor de la Nova Cançó. Les cròniques diuen que a la darrera edició, celebrada al Pla d'en Sala després que haguessin quedat petits l'Amfiteatre del Maresme i el camp de futbol, va congrega unes cinquanta mil persones. La desaparició de les Sis Hores, un dels primers grans oasis de llibertat en plena dictadura, va coincidir amb l'arribada a la batllia del primer ajuntament democràtic.

Les Sis Hores de Cançó de Canet van tenir un festival germà: el Canet Rock. Les primeres edicions d'aquest festival es van organitzar entre el 1975 i el 1978 emmirallats en els dels mítics festivals de Woodstock (Nova York) i de l'illa de Wight, a Anglaterra. Com les Sis Hores, el Canet Rock es va deixar de fer el 1978, però a partir del 2014 es va tornar a celebrar. El nou Canet Rock, amb l'impuls de Josep Maria Mainat (antic component de La Trinca, i, a través de l'empresa Pebrots, un dels organitzadors de les Sis Hores i del Canet Rock original), s'ha convertit en una cita indispensable i en termòmetre de la bona salut de la música en català *mainstream*.

A partir dels setanta comencen a visitar Catalunya amb assiduïtat algunes de les icones del pop-rock mundial. Bona part del mèrit de les primeres contractacions d'artistes internacionals recau en Gay Mercader i la seva empresa, Gay & Company. La seva tasca de divulgació del pop i del rock va afavorir decisivament la formació d'un públic, i va convertir Barcelona en la gran capital ibèrica del pop-rock i parada habitual d'artistes de renom, davant de ciutats com Madrid o Lisboa.

A la feina pionera de Mercader, s'hi van anar sumant tot d'emprenedors que van donar encara més gruix a l'oferta de concerts i festivals. És el cas, per exemple, de Neo Sala, que al capdavant de Doctor Music impulsaria el Doctor Music Festival

Actuació de Rosalía i Raül Refree al Guitar BCN 2017, al Palau de la Música.
© Jordi Vidal.

a Escallarre a mitjan anys noranta; de Joan Rosselló i Tito Ramoneda (i Iñaki Martí més endavant), que al capdavant de The Project han impulsat l'oferta de pop-rock de Porta Ferrada, a més d'organitzar el Voll-Damm Festival Internacional de Jazz de Barcelona, el festival de música coral Els Grans del Gospel o el Guitar BCN, o de Ricard Robles, Enric Palau i Sergi Caballero, fundadors i codirectors del Festival Sónar. Altres són Xavi Fortuny (RGB Management), que va ser el responsable del Senglar Rock i actualment ho és del Black Music Festival, entre d'altres; Xavi Pasqual (PromoArts Music), director de l'Acústica de Figueres, de l'Strenes de Girona i de Sons del Món, o Gemma Recoder (Sunmusic), directora del Canet Rock.

Pel que fa al finançament, alguns es deuen del tot a la iniciativa pública, i altres es financen amb diners privats gairebé sempre complementats amb ajudes públiques. L'informe de la Generalitat del 2015 explicitava que el 30% dels festivals eren de naturalesa pública. En el cas de la música clàssica i dels festivals de *world music* i tradicional, el percentatge s'incrementava fins al 41% i el 47%, respectivament. Els que rebien menys ajudes eren els de pop-rock (17%) i jazz-blues (18%). El festival important amb menys participació de diner públic va ser el Castell de Peralada, centrat en l'òpera i la dansa, i convertit en el festival amb més patrocini privat de Catalunya. La participació de diner públic als pressupostos dels festivals ha implicat que, en contrapartida, es programin artistes catalans. Un bon exemple n'és el Festival del Mil·lenni, que té lloc a Barcelona cada hivern des de la temporada 1999-2000. El 2015, els festivals Sónar, Castell de Peralada, Cap Roig, Primavera Sound i Acústica van tenir un pressupost global de 31,2 milions d'euros i van generar un impacte al territori de més de 163,5 milions d'euros. L'impacte econòmic dels festivals va des d'un factor multiplicador de l'1,6 a un del 9,8. A més, festivals com el Primavera Sound o el Sónar adrecen la seva oferta al públic internacional i són un pol d'atracció de turistes.

La Generalitat de Catalunya considera que hi ha sis festivals estratègics: el Festival de Músiques de Torroella de Montgrí, el Festival de Música Antiga dels Pirineus, el Festival Internacional de Jazz de Terrassa, el BarnaSants, el Sónar i el Tradicionàrius.

Encara que no es tracta pròpiament de festivals, sí que en tenen un component important diverses fires impulsades per les administracions públiques. Són els casos del Mercat de Música Viva de Vic i la Fira Mediterrània de Manresa, totes dues hereves indirectes de la Fira de Teatre al Carrer de Tàrraga, que va tenir un paper

El Festival de Músiques de Torroella de Montgrí, el Festival de Música Antiga dels Pirineus, el Festival Internacional de Jazz de Terrassa, el BarnaSants, el Sónar i el Tradicionàrius són estratègics per a la Generalitat.

destacadíssim —i que encara no s’ha reconegut prou— en l’eclosió dels grups de l’anomenat *rock català*; també la Mostra d’Igualada. A Sant Boi té lloc el Festival Altaveu, nascut com un intent seriós de prestigiar la música feta a Catalunya i en català. I a Barcelona, l’Ajuntament canalitza la programació musical a través del Barcelona Acció Musical (BAM) durant les festes de la Mercè i el Festival Grec, el juliol.

Encara en l’apartat econòmic, no hi ha cap paràmetre a l’hora de fixar el preu d’accés a les actuacions. Així, trobem festivals de pagament, alguns amb preus elevats (Peralada ja ha posat a la venda entrades per a *Aida* per a l’any vinent amb alguns preus que ronden els 200 €), al costat d’altres que ofereixen accés lliure als concerts. El cas més significatiu és de l’Acústica de Figueres, que any rere any va sumant espectadors i que el 2019 ha superat amb escreix la barrera dels cent mil.

Un fet significatiu és que la majoria de festivals importants no s’han limitat només a la programació del festival original i han ampliat l’oferta. Un dels casos més paradigmàtics és el del Festival Sónar, Festival Internacional de Música Avançada i Art Multimèdia de Barcelona. L’èxit del Sónar l’ha fet créixer en diverses direccions per complementar l’oferta del festival a través de fires paral·leles com el Sónar-Pro (2011), el Sonar +D, SonarMàtica o SonarCinema. El festival va néixer i créixer a Barcelona, però la seva gran dimensió internacional l’ha dut arreu del món. Així, se n’han viscut sessions a Londres, Lisboa, Hamburg, Tòquio, São Paulo, Buenos Aires, Nova York, Reykjavík i Estocolm, entre altres ciutats.

També el BarnaSants va néixer a Barcelona, a les Cotxeres de Sants, i ha crescut a diferents localitats. Organitzat per l’infatigable Pere Camps i centrat en la cançó d’autor, es va expandir primer pels barris de Barcelona, després per tot Catalunya i els Països Catalans (València, Perpinyà, l’Alguer...) i finalment amb sessions a Cuba o l’Uruguai, per exemple. O el Tradicionàrius, centrat en el folk dels Països Catalans, tant pel que fa a la recuperació de peces tradicionals com a l’impuls a la nova creació, que ha deixat el nom a festivals de diferents localitats.

El cas del Cruïlla és a la inversa, ja que va néixer el 2005 a Mataró amb el nom de Cruïlla de Cultures. El 2008 va estendre alguns concerts cap a Barcelona. El 2009 encara es van fer les dues edicions, a Mataró i Barcelona, i a partir del 2010 el festival es va consolidar a la capital catalana i ha esdevingut un dels festivals referencials de la ciutat. Des del 2016 li han sortit dos fills bessons: el Cruïlla de Primavera i Cruïlla de Tardor.

També l’èxit del Vida, Festival Internacional de Vilanova i la Geltrú (hereu del Faraday que tenia lloc a la mateixa ciutat

Actuació de Sisa al Mercat de Música Viva de Vic.
© Jordi Vidal.

fins al 2013), ha animat els seus programadors a crear un segon festival. Es tracta del Secret Vida, que es caracteritza per una programació secreta que no es revela fins que cadascun dels artistes puja a l'escenari. El Secret Vida té lloc el desembre a la Finca Mas Solers de Sant Pere de Ribes, antiga seu del Gran Casino de Barcelona.

Alguns dels festivals més importants han decidit adreçar part de la programació al públic familiar. Així, el 2009 va néixer el SonarKids, que es va celebrar primer al CCCB i entre el 2012 i el 2015 a Port de la Selva. Posteriorment s'ha fet alguna sessió en espais com el CosmoCaixa, el Parc Tecnològic de Barcelona o el Palau de la Música. També ha fet una aposta similar l'Acústica de Figueres, amb l'Acustiqueta, o el Black Music Festival de Girona, amb el Petit Black Music. A més, hi ha altres festivals centrats exclusivament en aquest públic. Els més importants són el Minipop, a Tarragona, programat per Lluís Gavaldà (cantant d'Els Pets); els Petits Camaleons, a Sant Cugat del Vallès, dirigit pel periodista Albert Puig; el Biberó Rock Festival, a la casa de colònies Can Joval de Clariana de Cardener, ideat pel desaparegut Oriol Canals, pensat perquè durant uns quants dies (i nits) convisquin pares, mares, fills i artistes, i el Festivalot de Girona, impulsat per Els Amics de les Arts.

L'arribada de la democràcia amb la legalització dels partits polítics, en especial del PSUC, va tenir repercussió directa en el món dels festivals. Entre el 1977 i el 1990 es va celebrar la Festa del Treball, òrgan del PSUC. Programava un seguit d'actuacions musicals seguint l'exemple de la Fête de l'Humanité o la Festa de l'Unitat, òrgans dels partits comunistes francès i italià. La Festa del Treball va tenir un abast molt popular que anava més enllà dels votants i simpatitzants comunistes. Un model proper a la Festa del Treball (i a la Festa de l'Avant del PCC) és l'Acampada Jove, organitzada des del 1996 per les Joventuts d'Esquerra Republicana, i el Rebrot, per Arran des del 2001. Encara marcat per un fort compromís social, però sense vincles amb cap organització política, trobem l'Esperanzah, del Prat de Llobregat, que «agermana música i ideologia, solidaritat i reivindicació, esperit crític i voluntat», tal com va reconèixer el jurat dels premis Altaveu en concedir-los un dels guardons, i el Clownia, de Sant Joan de les Abadesses, vinculat als Txarango.

El retrat dels festivals catalans no seria complet si no esmentem festivals especialitzats com el Mas i Mas Festival a Barcelona o el RocFest a Santa Coloma de Gramenet, així com altres que tenen lloc fora de la capital però amb una bona implantació al territori. És el cas del Festival de Música Antiga dels Pirineus (FEMAP), que té lloc a trenta-sis municipis pirinencs, inclosos tres d'Andorra; el Festival de Cant Coral Catalunya Centre, que se celebra a Puig-Reig i a Castellbell i el Vilar, i que mobilitza un gran nombre de famílies ja que les corals d'arreu del món s'allotgen en domicilis particulars; el Festival de Música de Ripoll; la Schubertiada de Vilabertran, un cas curiós de festival dedicat a un sol intèrpret en un poble de menys de mil habitants; el Festival de Torroella de Montgrí; el Festival de Música Antiga de Poblet; el Festival de Música de Cadaqués; el Càntut, a Cassà de la Selva, o Terra de Trobadors, a Castelló d'Empúries.

També cal tenir presents un seguit de festivals dedicats principalment a la dansa i on la música hi té una presència complementària. A Osona es va celebrar ininterrompudament el Festival Internacional de Música de Cantonigròs (del 1983 al 2017) amb la presència de nombrosos grups de dansa vinguts d'arreu del món. Una feina similar es va fer a Rubí a través del Festival Folkòric (1973-1975), Europobles (1986-1991) i Rubifolk (2001-2018), organitzats per l'Esbart Dansaire de Rubí.

Com han incidit els festivals en la transformació social de la societat catalana, des de la cultura?

Festival Esperanzah

«Ens plantegem avançar cap a una cultura més transformadora i menys mercantilitzada»

El Festival Esperanzah s'ha convertit en un referent ètic que ens mostra una manera més sostenible i solidària d'enfocar les manifestacions massives d'oci, lleure i cultura. D'això ens parla Óscar Rando, cofundador i codirector del festival:

«Esperanzah va ser dels primers a plantar una llavor en un barri oblidat com el de Sant Cosme, i a entendre que la cultura s'ha de fer des de qualsevol lloc on hi hagi persones que vulguin fer-la i vulguin tenir un paper per transformar la nostra manera de relacionar-nos amb el món actual, ple de prefixos in-, d'insolidaritat, injustícia o insostenibilitat.

Sense Esperanzah, tot aquest moment que vivim a Catalunya, en què ens plantegem avançar cap a una cultura més transformadora i menys mercantilitzada, hauria arribat, però segurament una miqueta més tard.

Esperem que aquesta pugui ser la nostra gran contribució; fa dotze anys, vam decidir obrir el pont per connectar cultura, necessitats socials, solidaritat i un canvi de paradigma a través de l'economia solidària. No oblidem que la transformació social sempre és el camí, i Esperanzah el va obrir i, actualment, és inspiració perquè aquest debat estigui present. Tenim més de quatre-centes persones i entitats que decideixen formar part de la cooperativització d'una eina amb forma de festival, i cada vegada hi ha més gent que es planteja que, si volem canviar la nostra relació amb el món, cal canviar el model econòmic».

Acústica

«Amb artistes catalans som capaços de tenir un poder de convocatòria similar als grans festivals barcelonins»

Des de Figueres i allunyat dels centres de poder instal·lats a les grans ciutats, Xavi Pasqual també afronta el repte de la transformació social a través de la cultura. Ho fa mitjançant un segell discogràfic, des de la producció d'espectacles i des de la direcció de diferents festivals, dos dels quals s'han convertit en una referència a Catalunya per la seva especificitat. Es tracta de l'Acústica de Figueres i l'Strenes de Girona, dos festivals amb objectius diferents però amb una gran aposta en comú, el que en podríem dir «artistes de quilòmetre zero». Mirant amb respecte tot el que es fa arreu del món, cal tenir en compte que la sostenibilitat també s'ha d'expressar en els termes que ens proposen aquests dos festivals.

«Amb l'Acústica podem veure tot el que Catalunya dona de si en l'àmbit musical. Posem en una càpsula de tres dies tots aquells artistes que han estat importants durant la temporada. Ho fem al carrer, convertint Figueres en una petita ciutat musical. Tenim un relat molt potent perquè amb artistes catalans som capaços de tenir un poder de convocatòria similar als grans festivals barcelonins.

A l'Strenes fem una cosa diferent. Hem aconseguit donar forma a un dels moments més importants de l'artista, que és el d'ensenyar al públic tot el que ha estat treballant durant dos o tres anys. Hem contribuït a fer que la societat doni valor a una feina que abans no es valorava i que es posi la música al mateix nivell que altres disciplines, com el teatre.»

Festival Cruïlla

«Un festival és la millor plataforma per visualitzar la identitat cultural de la societat que ens envolta»

© Jordi Vidal.

El Festival Cruïlla ha fet un pas més i convida els visitants a no limitar-se a fer el paper de simples espectadors, sinó que proposa activitats per tal que prenguin consciència social i també ecològica. El director, Jordi Herrerueta, ho defineix com una «experiència total». Ha estat el primer festival que ha utilitzat gots biodegradables fets amb blat de moro en lloc de plàstic, amb l'objectiu que tingui el menor impacte ecològic possible. Ho explica Herrerueta: «Els darrers anys, el Festival Cruïlla s'ha transformat de festival de música a experiència total. La música continua gaudint d'una importància molt rellevant, però el Cruïlla ha incorporat arts gràfiques i escèniques a la programació, un escenari de Stand-Up Comedy, un espai de reflexió social (Cruïlla Talks); ha ofert la primera experiència 5G en un festival de música, i ha eliminat tot el plàstic del festival. La cultura actual és la unió de disciplines i interessos; música, art, gastronomia, tecnologia, moda, responsabilitat social i compromís mediambiental defineixen tant un model cultural de societat com el públic del Festival Cruïlla. Un festival és la millor plataforma per visualitzar la identitat cultural de la societat que ens envolta. A més, els canvis socials, econòmics i tecnològics ens porten a buscar experiències personals memorables, i sens dubte un festival és l'espai ideal per trobar aquestes experiències».

Sónar

«L'intercanvi d'experiències i coneixement ens fa una societat culturalment més rica i cosmopolita»

© Jordi Vidal.

El Sónar, Festival Internacional de Música Avançada i Art Multimèdia de Barcelona, és potser el festival català amb més impacte mundial. No només ha resultat un pol d'atracció turística molt important, sinó que ha exportat el seu model de festival per tot el món i s'han celebrat edicions del Sónar arreu: de Ciutat del Cap a Reykjavík i de Toronto a Tòquio. La idiosincràsia del festival el fa estar sempre atent a tot tipus d'innovacions i no es limita a repetir una fórmula d'èxit, sinó que en cada edició va una mica més enllà, especialment pel que fa a activitats paral·leles. Per tot plegat, el festival va rebre, l'any 2014, el Premi Nacional de Cultura.

Ricard Robles, codirector i cofundador del Sónar, valora la importància del festival en el context global: «Fa gairebé tres dècades que el Sónar actua com a punt de trobada d'idees i talent de tot el món entorn de la creativitat i la tecnologia. Milers de persones i entitats que participen de comunitats globals escullen Barcelona cada any per imaginar el futur. Aquest intercanvi d'experiències i coneixement ens fa una societat culturalment més rica i cosmopolita».

Viure de festival

Al primer festival hi vaig arribar fent autoestop, de casualitat; de fet anava a veure una amiga a Arhus, a Dinamarca, i just quan estava a punt de prémer el timbre de la porta de casa seva, ella en sortia amb la motxilla. Marxava cap al Midfins Festival, era juliol del 1985 i aquell dia vaig descobrir a què em volia dedicar professionalment.

El canvi de ser un espectador gaudint d'un festival a un professional de la fotografia treballant-hi va ser ràpid, senzill; aleshores no hi havia tanta gent que fes fotos, que sabés fer fotos d'aquesta especialitat. Implicava una tècnica i un coneixement que la fotografia digital ha deixat enrere. Els pocs que ho fèiem sentíem autèntica passió per la música i la fotografia a parts iguals.

Quan s'anuncien les dates d'un festival ja es comencen a creuar trucades, a fer reserves d'hotel, i de mitjans de transport si cal. L'èxtasi arriba el dia que comencen a circular els noms de les bandes que confor-

maran el cartell, que és quan es pren la decisió final de si val la pena o no anar-hi.

La preparació prèvia amb les consignes rebudes per cada mitjà amb els quals col·laborem, la confecció de les llistes de concerts que no podíem deixar de fotografiar detallades per dies i horaris: primer els imprescindibles, segon els que podien aportar algun valor addicional a l'arxiu, o les apostes de futur, músics que potser debutaven i que consideràvem que serien importants més endavant, i dels quals per tant valia la pena tenir fotos per quan el gran públic els descobrís, i tot això procurant aconseguir ingressar a l'arxiu el màxim nombre de bandes.

El pas del món analògic al digital va significar un gran canvi per a tots nosaltres. En el passat ens preocupàvem de tenir els rodets suficients per cobrir tot el festival, rodets que quedarien emmagatzemats fins a la tornada a casa i que portàriem al laboratori, quedant a l'espera de veure els resultats passats uns dies. Ara necessitem disposar d'un espai dins del recinte on poder treballar amb l'ordinador per editar i enviar les fotos, igual que busquem un hotel que disposi d'un bon wifi per seguir fent feina un cop acaba la jornada al festival.

Així, la família, el petit clan de fotògrafs que ens desplaçem junts, compartint allotjament en nits que consumim senceres treballant fins a pràcticament l'hora d'esmorzar entre fum (quan encara estava permès), riures i converses esbojarrades, ens posem a descarregar targetes de les càmeres, tots amuntegats a la petita taula d'una de les habitacions, algun sobre el llit. Mirades furtives a la pantalla del company, «Això quan ha sigut!? No ho he vist», «No, en aquest moment tu estaves fent fotos a l'altre escenari»... Cadascú amb les seves dèries i obligacions: «He d'enviar vuitanta fotos de públic passant-ho bé», «Algú té la foto on surten tots els de la banda junts?», «Jo necessito una bona foto vertical del bateria, va a portada».

Sent fotògraf oficial d'un festival tens l'oportunitat de poder viure des de dins el funcionament d'aquesta petita ciutat efímera, i això obliga a afegir més fotografies a l'àlbum. Fotos del públic, dels espònsors, de les instal·lacions. Fer i editar les fotos per servir-les quan encara hi ha els músics damunt de l'escenari perquè circulin per les xarxes i arribin a tots els mitjans que no estan acreditats.

Hem vist com els canvis en la indústria de la música i en la manera d'entendre i consumir-la també es fan visibles als festivals. Vam passar d'aquelles «reunions

Sònar 2014. © Jordi Vidal.

Sonisphere 2009, Barcelona.
© Jordi Vidal.

de tribus», tal com s'anunciaven als anys seixanta als Estats Units, a punts de trobada per «viure experiències». Cada vegada més s'ofereixen activitats paral·leles, no necessàriament musicals, dins d'un festival. A l'hora d'escoltar música sembla que el públic sempre està més atent al que passa sobre l'escenari en festivals dedicats a un sol estil de música: jazz, blues, flamenc, heavy; en canvi, en els que tenen una oferta àmplia amb diferents escenaris, veus que la gent tendeix a desconnectar més de pressa del concert, conformant una espècie de *playlist* de poques cançons de molts autors diferents, molt semblant a com es consumeix ara mateix la música a través dels canals de *streaming*.

Les modes també han tingut el seu aparador als festivals. Podríem endevinar la dècada només per com vestia el públic, excepte als festivals de heavy, en què la negror ha quedat per sempre a les samarretes, variant només (i tampoc tant) el nom de les bandes que hi llueixen impreses.

A la darrera tongada de festivals estiuencs, perquè això va per tongades, hem vist com entrava una nova tendència musical, el trap. Veurem quantes tem-

porades dura i la importància real que tindrà el dia que deixem de llegir artistes d'aquest estil musical anunciats com a caps de cartell, perquè els festivals també et donen la mesura de la popularitat dels músics i dels estils musicals pel lloc que ocupen els seus noms al cartell.

Expressions com «vaig de festival», «començo (o tanco) temporada», «visc en un festival», són cada dia més freqüents. Anar de festival comporta tot el que de bo i de dolent hi pots viure: molta música, caminar molts quilòmetres, incomoditats a l'hora d'intentar aconseguir beure o menjar, i trobar un lloc mínimament net i recollit per fer les necessitats, i sempre, sempre, dormir poquíssim. La temporada normalment comença just abans de l'estiu i es pot allargar fins a les portes del Nadal, i si un s'hi dedica professionalment, pot arribar a trepitjar disset festivals, que és quan es té la sensació d'estar vivint dins d'un festival que no acaba.

I així, anar passant festivals, anar passant anys. Jo vaig trepitjar el meu primer festival fa 34 anys. Han passat 262 festivals, bé, ja en seran 263 quan s'acabin d'enviar les fotografies del que estic a punt de tancar ara mateix.